Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2024/3006

2024 12 3

TARYBOS SPRENDIMAS (BUSP) 2024/3006

2024 m. gruodžio 2 d.

dėl paramos SEESAC nusiginklavimo ir ginklų kontrolės veiklai Pietryčių Europoje, kuria mažinama neteisėtų šaulių ir lengvųjų ginklų (ŠLG) bei jų šaudmenų grėsmė

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 28 straipsnio 1 dalį ir 31 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymą,

kadangi:

(1) 2018 m. lapkričio 19 d. Taryba priėmė ES kovos su neteisėtais šaunamaisiais ginklais, šaulių ir lengvaisiais ginklais (ŠLG) ir jų šaudmenimis strategiją „Saugoti ginklus – ginti piliečius“ (toliau – ES ŠLG strategija);

(2) ES ŠLG strategijoje primenama, kad nors pastaraisiais metais padaryta didelė pažanga, ypač Pietryčių Europoje, ŠLG ir šaudmenų kaupimosi mastas, netinkamos saugojimo sąlygos, plačiai paplitęs neteisėtas laikymas ir įgyvendinimo spragos toliau riboja pastangų kontroliuoti šaunamuosius ginklus ir ŠLG veiksmingumą kai kuriose Vakarų Balkanų dalyse, o tai daro poveikį saugumui šiame regione ir Sąjungoje;

(3) 2018 m. liepos 10 d. Londone įvykusiame Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikime priimtos „Regioninės veiksmų gairės dėl ŠLG / šaunamųjų ginklų ir jų šaudmenų neteisėto laikymo, netinkamo naudojimo ir neteisėtos prekybos jais Vakarų Balkanuose klausimų tvaraus sprendimo iki 2024 m.“ (toliau – veiksmų gairės);

(4) ES ŠLG strategijoje pažymima, kad Sąjunga toliau rems Pietryčių ir Rytų Europos šaulių ir lengvųjų ginklų kontrolės tarpininkavimo mechanizmo (SEESAC) vykdomą ŠLG kontrolės veiklą ir atsižvelgs į regionines iniciatyvas, pavyzdžiui, veiksmų gaires;

(5) 2024 m. spalio 29 d. Juodkalnijoje įvykusiame ES ir Vakarų Balkanų teisingumo ir vidaus reikalų ministrų susitikime pažymėta, kad veiksmų gairės bus toliau įgyvendinamos iki 2030 m.;

(6) pagal šį sprendimą numatytais veiksmais bus tiesiogiai prisidėta prie ES ŠLG strategijos, ES kovos su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais veiksmų plano, Kovos su organizuotu ir sunkių formų tarptautiniu nusikalstamumu ES politikos ciklo (EMPACT Firearms), veiksmų gairių, Sutarties dėl prekybos ginklais, Jungtinių Tautų (JT) veiksmų programos dėl neteisėtos prekybos ŠLG prevencijos, kovos su ja ir jos panaikinimo visais aspektais, Tarptautinio sekimo dokumento, JT šaunamųjų ginklų protokolo, JT Saugumo Tarybos rezoliucijos 1325 (2000) dėl moterų ir taikos bei saugumo, JT nusiginklavimo darbotvarkės įgyvendinimo, visų pirma Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. tikslo Nr. 16 dėl taikių bei teisingų visuomenių įgyvendinimo, taip pat prisidėta prie 2024 m. rugsėjo 22 d. JT Generalinės Asamblėjos priimto Ateities pakto įgyvendinimo;

(7) viena po kitos vykusiose Jungtinių Tautų konferencijose, skirtose JT veiksmų programos dėl kovos su neteisėtais ŠLG įgyvendinimui peržiūrėti, dar kartą patvirtintas valstybių pasiryžimas tęsti tarptautinį bendradarbiavimą ir stiprinti regioninį bendradarbiavimą;

(8) pagal Ateities paktą JT valstybės narės įsipareigojo šalinti riziką, susijusią su neteisėta prekyba šaulių ir lengvaisiais ginklais, jų dalimis ir šaudmenimis arba susijusiais šaudmenimis, be kita ko, taikant nacionalines prevencijos strategijas ir metodus (18 veiksmas), ir stiprinti savo nacionalines ir tarptautines pastangas kovoti su neteisėta prekyba šaulių ir lengvaisiais ginklais visais jos aspektais, užkirsti jai kelią ir ją panaikinti (26 veiksmas);

(9) projektu, kuris remiamas šiuo sprendimu, bus sustiprinta ir papildyta Sąjungos pagalba, kurią Sąjunga iki šiol teikė ŠLG kontrolės srityje, remdamasi Tarybos sprendimais dėl SEESAC darbo regione rėmimo, įskaitant Tarybos sprendimus 2010/179/BUSP ([1]), 2013/730/BUSP ([2]), (BUSP) 2016/2356 ([3]) bei (BUSP) 2019/2111 ([4]). Juo taip pat bus padedama siekti regioninio įgyvendinimo plano ir veiksmų gairių tikslų, kurie remiami Tarybos sprendimu (BUSP) 2022/2321 ([5]),

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Siekiant įgyvendinti ES ŠLG strategiją, Sąjunga finansuoja projektą, kurio bendras tikslas yra papildomai prisidėti prie didesnio saugumo Pietryčių Europos regione ir Sąjungoje, kovojant su neteisėtų šaulių ir lengvųjų ginklų bei jų šaudmenų keliama grėsme Pietryčių Europoje ir Ukrainoje bei minėtų ginklų ir šaudmenų iš šių šalių keliama grėsme.

2. Konkrečiai šiuo projektu bus remiamas:

— tolesnis teisės aktų ir reguliavimo sistemos, susijusios su ŠLG, šaunamaisiais ginklais ir sprogmenimis, plėtojimas ir jos suderinimas su Sąjungos sistema ir standartizacija Pietryčių Europoje;

— Vakarų Balkanų muitinės, pasienio policijos ir kriminalinės policijos tarnybų pajėgumų kovoti su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais ir neteisėtu jų laikymu stiprinimas;

— tolesnis įrodymais grindžiamos politikos formavimas ŠLG kontrolės srityje, atsižvelgiant tiek į vyrų, tiek moterų poreikius;

— regioninio bendradarbiavimo, keitimosi žiniomis ir dalijimosi informacija ŠLG kontrolės srityje stiprinimas;

— fizinio saugumo ir atsargų valdymo (FSAV) pajėgumų stiprinimas.

2 straipsnis

1. Už šio sprendimo įgyvendinimą yra atsakingas Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis).

2. 1 straipsnyje nurodyto projekto techninį įgyvendinimą vykdo Pietryčių ir Rytų Europos šaulių ir lengvųjų ginklų kontrolės tarpininkavimo mechanizmas (SEESAC), prireikus veiklą koordinuodamas su Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis daugiadalykės platformos (EMPACT) vykdytoju.

3. SEESAC atlieka savo užduotis vyriausiojo įgaliotinio atsakomybe. Tuo tikslu vyriausiasis įgaliotinis ir Jungtinių Tautų vystymosi programa (UNDP), kuri veikia SEESAC vardu, sudaro reikiamus susitarimus.

3 straipsnis

1. 1 straipsnyje nurodytam Sąjungos finansuojamam projektui įgyvendinti skiriama orientacinė finansavimo suma yra 3 999 920,60 EUR.

2. Iš 1 dalyje nustatytos orientacinės sumos finansuojamos išlaidos tvarkomos laikantis Sąjungos biudžetui taikomų procedūrų ir taisyklių.

([1]) 2010 m. kovo 11 d. Tarybos sprendimas 2010/179/BUSP dėl paramos SEESAC ginklų kontrolės veiklai Vakarų Balkanuose pagal ES kovos su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų bei jų šaudmenų kaupimu ir prekyba jais strategiją (OL L 80, 2010 3 26, p. 48).

([2]) 2013 m. gruodžio 9 d. Tarybos sprendimas 2013/730/BUSP dėl paramos SEESAC nusiginklavimo ir ginklų kontrolės veiklai Pietryčių Europoje pagal ES kovos su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų (ŠLG) bei jų šaudmenų kaupimu ir prekyba jais strategiją (OL L 332, 2013 12 11, p. 19).

([3]) 2016 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2016/2356 dėl paramos SEESAC nusiginklavimo ir ginklų kontrolės veiklai Pietryčių Europoje pagal ES kovos su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų (ŠLG) bei jų šaudmenų kaupimu ir prekyba jais strategiją (OL L 348, 2016 12 21, p. 60).

([4]) 2019 m. gruodžio 9 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2019/2111 dėl paramos SEESAC nusiginklavimo ir ginklų kontrolės veiklai Pietryčių Europoje, kuria mažinama neteisėtų šaulių ir lengvųjų ginklų bei jų šaudmenų grėsmė (OL L 318, 2019 12 10, p. 147).

([5]) 2022 m. lapkričio 25 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/2321, kuriuo remiamas Pietryčių ir Rytų Europos šaulių ir lengvųjų ginklų kontrolės tarpininkavimo mechanizmas (SEESAC) siekiant įgyvendinti Regionines veiksmų gaires dėl kovos su neteisėta prekyba ginklais Vakarų Balkanuose ir kuriuo remiama nusiginklavimo bei ginklų kontrolės veikla Pietryčių ir Rytų Europoje (OL L 307, 2022 11 28, p. 149).

3. Komisija prižiūri, kad 2 dalyje nurodytos išlaidos būtų tinkamai valdomos.

4. Tuo tikslu Komisija sudaro reikiamą susitarimą su UNDP, kuri veikia SEESAC vardu. Susitarime turi būti numatyta, kad SEESAC turi užtikrinti Sąjungos įnašo matomumą, proporcingą jo dydžiui.

5. Komisija stengiasi kuo greičiau po šio sprendimo įsigaliojimo sudaryti 3 dalyje nurodytą susitarimą. Ji informuoja Tarybą apie visus sunkumus, su kuriais susiduriama to proceso metu, ir praneša susitarimo sudarymo datą.

6. Išsamus projekto aprašymas pateikiamas šio sprendimo priede.

4 straipsnis

1. Vyriausiasis įgaliotinis praneša Tarybai apie šio sprendimo įgyvendinimą kas ketvirtį teikdamas reguliarias ataskaitas, kurias parengia SEESAC.

2. Komisija teikia ataskaitas, susijusias su 1 straipsnyje nurodyto projekto finansiniais aspektais.

5 straipsnis

1. Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

2. Šis sprendimas nustoja galioti praėjus 36 mėnesiams nuo 3 straipsnio 4 dalyje nurodyto susitarimo sudarymo dienos. Tačiau jis nustoja galioti praėjus šešiems mėnesiams nuo šio sprendimo įsigaliojimo dienos, jei per tą laikotarpį susitarimas nebuvo sudarytas.

Priimta Briuselyje 2024 m. gruodžio 2 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

NAGY M.

PRIEDAS

PROJEKTO DOKUMENTAS

Veiksmo aprašymas

Projektas, kuriuo remiamas neteisėtų šaulių ir lengvųjų ginklų bei jų šaudmenų Pietryčių Europoje grėsmės mažinimas

1. **Įvadas ir tikslai**

Pastaraisiais metais Pietryčių Europoje padaryta didelė pažanga stiprinant ginklų kontrolę ir kovojant su neteisėta prekyba ginklais, ypač dėl ilgalaikės Sąjungos paramos. Tačiau Pietryčių Europos regionas tebekelia susirūpinimą ir 2018 m. lapkričio 19 d. ES kovos su neteisėtais šaunamaisiais ginklais, šaulių ir lengvaisiais ginklais (ŠLG) ir jų šaudmenimis strategijoje „Saugoti ginklus – ginti piliečius“ (toliau – „ŠLG strategija“) buvo įvardytas kaip prioritetinė sritis. Neteisėti šaunamieji ginklai akivaizdžiai daro poveikį vidaus ir išorės saugumui, nes Pietryčių Europos regione ir ES kurstomas organizuotas nusikalstamumas ir teroro aktai. Todėl toliau stiprinant kontrolės mechanizmus, susijusius su šaulių ir lengvųjų ginklų kontrole, svariai prisidedama prie regiono, Europos ir pasaulio taikos bei saugumo.

Remdamosi Pietryčių Europos regioniniu įgyvendinimo planu dėl kovos su ŠLG platinimu ir poveikiu (peržiūrėtu 2014 m.), Vakarų Balkanų valdžios institucijos sustiprino savo įsipareigojimą reaguoti į likusius ŠLG kontrolės iššūkius ir spręsti ŠLG neteisėto laikymo, netinkamo naudojimo ir neteisėtos prekybos jais problemą – 2018 m. priėmė *Veiksmų gaires dėl ŠLG ir jų šaudmenų neteisėto laikymo, netinkamo naudojimo ir neteisėtos prekybos jais Vakarų Balkanuose klausimų tvaraus sprendimo iki 2024 m.* (toliau – veiksmų gairės). Kaip patvirtinta 2022 m. pabaigoje atliktos laikotarpio vidurio peržiūros išvadose, veiksmų gairės įgyvendinamos sėkmingai. Atlikus laikotarpio vidurio peržiūrą patvirtintas, be kita ko, veiksmų gairių veiksmingumas ir aktualumas visų ŠLG kontrolės aspektų atžvilgiu. Be to, patvirtinta, kad veiksmų gairėmis duodamas aiškus signalas, rodantis jurisdikciją turinčių Vakarų Balkanų subjektų tarpusavio bendradarbiavimą ir jų bendradarbiavimą su išorės partneriais, ir kad veiksmų koordinavimas bei bendradarbiavimas suaktyvėjo, o tai jau rodo ankstyvus poveikio požymius. Be to, laikotarpio vidurio peržiūra taip pat patvirtino, kad pažanga siekiant kiekvieno veiksmų gairių tikslo iš esmės daroma sėkmingai.

Atsižvelgdamos į vieną iš pagrindinių laikotarpio vidurio peržiūros rekomendacijų, 2023 m. gegužės mėn. Briuselyje įvykusiame ES aukšto lygio susitikime dėl kovos su prekyba šaunamaisiais ginklais Pietryčių Europoje regiono valdžios institucijos pareiškė, kad susitaria ir įsipareigoja toliau įgyvendinti veiksmų gaires ir po 2024 m. Be to, 2023 m. spalio 26–27 d. Skopjėje įvykusiame ministrų forume teisingumo ir vidaus reikalų klausimais ES ir Vakarų Balkanai „dar kartą patvirtino, kad yra pasiryžę panaikinti neteisėtą prekybą šaulių ir lengvaisiais ginklais ir jų platinimą. Jie priminė 2023 m. gegužės mėn. pasiektą susitarimą pratęsti veiksmų gairių dėl visapusiškos šaulių ir lengvųjų ginklų kontrolės Vakarų Balkanuose taikymą po 2024 m.“. Be to, kaip nurodyta 2023 m. gruodžio 13 d. ES ir Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikimo deklaracijoje, veiksmų gairės, kurių taikymas buvo pratęstas ir po 2024 m., yra tarptautiniu mastu pripažintas regioninio bendradarbiavimo siekiant stiprinti šaulių ginklų kontrolę gerosios praktikos pavyzdys.

Peržiūrėtas veiksmų gairių tekstas, pagal kurį įgyvendinimo laikotarpį numatyta pratęsti iki 2030 m., konsoliduotas 2024 m. liepos 10 d. įvykusiame regioniniame susitikime dėl veiksmų gairių. Veiksmų gairėse nustatyti penki tikslai, apimantys visas funkcines ginklų kontrolės sritis, – jose pateikiama vizija dėl Vakarų Balkanų kaip saugesnio regiono ir saugumo eksportuotojo, kuriame įdiegti visapusiškai su ES standartais ir kitais tarptautiniais standartais suderinti išsamūs ir tvarūs mechanizmai siekiant nustatyti šaunamųjų ginklų, šaudmenų ir sprogmenų neteisėto laikymo, netinkamo jų naudojimo bei neteisėtos prekybos jais atvejus, užkirsti jiems kelią, vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už juos ir juos kontroliuoti. 2022 m. Sąjunga priėmė Tarybos sprendimą, kuriuo remiamas veiksmų gairių įgyvendinimas (Sprendimas (BUSP) 2022/2321).

Pietryčių ir Rytų Europos šaulių ir lengvųjų ginklų kontrolės tarpininkavimo mechanizmas (SEESAC), atlikdamas Kovos su šaulių ir lengvųjų ginklų platinimu regioninio įgyvendinimo plano (toliau – regioninis įgyvendinimo planas) vykdomosios institucijos funkciją, padėjo parengti veiksmų gaires. Tarybos sprendimu (BUSP) 2018/1788 ([1]) SEESAC įgaliotas koordinuoti ir stebėti veiksmų gairių įgyvendinimą. Institucijų, tarptautinių organizacijų ir paramos teikėjų veiksmų koordinavimas veiksmų gairių sistemoje daugiausia užtikrinamas rengiant formalius regioninius veiksmų gairių koordinavimo susitikimus, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama pažangos apžvalgai ir keitimuisi informacija, ir teikiant ekspertų bei techninę paramą vietos lygmens veiksmų gairių koordinavimo susitikimams. Veiksmų gairių įgyvendinimo stebėsena užtikrinama dukart per metus rengiant stebėsenos ir vertinimo ataskaitas, kuriose dokumentuojama to

([1]) 2018 m. lapkričio 19 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2018/1788, kuriuo remiamas Pietryčių Europos ir Rytų Europos šaulių ir lengvųjų ginklų kontrolės tarpininkavimo mechanizmas (SEESAC) siekiant įgyvendinti Regioninių veiksmų gaires dėl kovos su neteisėta prekyba ginklais Vakarų Balkanuose (OL L 293, 2018 11 20, p. 11).

įgyvendinimo pažanga, jo keliami iššūkiai ir su juo susiję poreikiai, remiantis bendrai sutartais pagrindiniais veiklos rezultatų rodikliais. Be to, SEESAC atlieka Vakarų Balkanų ŠLG kontrolės veiksmų gairių daugiapartnerio patikos fondo (MPTF), sukurto siekiant padėti įgyvendinti veiksmų gaires, sekretoriato vaidmenį. SEESAC glaudžiai bendradarbiauja su Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT), Europos Komisija (Migracijos ir vidaus reikalų GD, Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD), Europolu, Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis daugiadalyke platforma (EMPACT), Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX), INTERPOL, NATO, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacija (ESBO) ir kitais susijusiais paramos teikėjais bei tarptautinėmis organizacijomis, remiančiomis nusiginklavimo ir ginklų kontrolės veiklą Pietryčių Europoje.

Bendras šio veiksmo tikslas – toliau prisidėti prie didesnio saugumo Pietryčių Europos regione ir ES, kovojant su neteisėtų ŠLG bei jų šaudmenų keliama grėsme tiek pačioje Pietryčių Europoje ir Ukrainoje, tiek dėl jų kitur kylančia grėsme. Jį įgyvendinant bus sustiprinta ir papildyta Sąjungos parama ŠLG kontrolės srityje, teikiama pagal naujausius Tarybos sprendimus 2010/179/BUSP, 2013/730/BUSP ([2]), (BUSP) 2016/2356, (BUSP) 2018/1788, (BUSP) 2019/2111 ir Tarybos sprendimą (BUSP) 2024/381 ([3]), kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas (BUSP) 2019/2111 (jis baigia galioti 2024 m. gruodžio 31 d.). Juo taip pat bus padedama siekti regioninio įgyvendinimo plano ir veiksmų gairių tikslų, kurie remiami Tarybos sprendimu (BUSP) 2022/2321.

Šiuo veiksmu bus padedama stiprinti regioninį bendradarbiavimą, keitimąsi žiniomis ir dalijimąsi informacija ŠLG kontrolės srityje; bus toliau remiamas teisės aktų ir reguliavimo sistemos, susijusios su ŠLG, šaunamaisiais ginklais ir sprogmenimis, plėtojimas, taip pat jos derinimas su Sąjungos sistema ir standartizavimas Pietryčių Europoje; bus toliau remiamas įrodymais pagrįstos politikos formavimas ŠLG kontrolės srityje, atsižvelgiant tiek į vyrų, tiek į moterų poreikius; bus didinami Vakarų Balkanų muitinės, pasienio policijos ir kriminalinės policijos tarnybų pajėgumai kovoti su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais ir neteisėtu jų laikymu ir gerinami fizinio saugumo ir atsargų valdymo (FSAV) pajėgumai vykdant su saugumu susijusius infrastruktūros patobulinimus, mažinant perteklių ir rengiant mokymus.

Projektu bus platesniu mastu prisidėta prie Europos ir pasaulio taikos bei saugumo ir kartu bus padidintas stabilumas regione, dirbant Regioninio bendradarbiavimo tarybos (RBT) sistemoje ir palaikant partnerystę su kitais atitinkamais tarptautiniais partneriais bei iniciatyvomis.

Šiuo veiksmu bus tiesiogiai prisidėta prie ES saugumo strategijos, ES ŠLG strategijos, ES kovos su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais veiksmų plano, Kovos su organizuotu ir sunkių formų tarptautiniu nusikalstamumu ES politikos ciklu (EMPACT *Firearms*), Sutarties dėl prekybos ginklais, JT veiksmų programos dėl neteisėtos prekybos ŠLG visų aspektų prevencijos, kovos su ja ir jos panaikinimo, Tarptautinio sekimo dokumento, JT šaunamųjų ginklų protokolo, JT Saugumo Tarybos rezoliucijos 1325 (2000) dėl moterų ir taikos bei saugumo ir JT nusiginklavimo darbotvarkės įgyvendinimo ir konkrečiai juo bus sustiprintas regioninis bendradarbiavimas kovojant su grėsme, kuri kyla dėl ŠLG bei jų šaudmenų plitimo. Projekto rezultatais taip pat bus tiesiogiai prisidėta prie Darbotvarkės iki 2030 m. darnaus vystymosi tikslo Nr. 16 dėl taikių bei teisingų visuomenių, visų pirma tikslo Nr. 16.1 (labai sumažinti visų formų smurtą ir jo sukeltų mirčių skaičių visame pasaulyje) bei tikslo Nr. 16.4 (labai sumažinti neteisėtus ginklų srautus), ir tikslo Nr. 5 dėl lyčių lygybės įgyvendinimo.

Konkrečiai šiuo projektu bus:

— padedama stiprinti regioninį bendradarbiavimą, keitimąsi žiniomis ir dalijimąsi informacija apie ŠLG kontrolę,

— padedama didinti Vakarų Balkanų muitinės, pasienio policijos ir kriminalinės policijos tarnybų pajėgumus kovoti su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais ir neteisėtu jų laikymu,

— padedama toliau stiprinti FSAV pajėgumus.

([2]) 2013 m. gruodžio 9 d. Tarybos sprendimas 2013/730/BUSP dėl paramos SEESAC nusiginklavimo ir ginklų kontrolės veiklai Pietryčių Europoje pagal ES kovos su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų (ŠLG) bei jų šaudmenų kaupimu ir prekyba jais strategiją (OL L 332, 2013 12 11, p. 19).

([3]) 2024 m. sausio 22 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2024/381, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas (BUSP) 2019/2111 dėl paramos SEESAC nusiginklavimo ir ginklų kontrolės veiklai Pietryčių Europoje, kuria mažinama neteisėtų šaulių ir lengvųjų ginklų bei jų šaudmenų grėsmė (OL L, 2024/381, 2024 1 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/381/oj).

2. **Įgyvendinimo agentūros atranka ir veiksmų koordinavimas su kitomis atitinkamomis finansavimo iniciatyvomis**

SEESAC yra Jungtinių Tautų vystymosi programos (UNDP) ir Regioninio bendradarbiavimo tarybos bendra iniciatyva, taigi, pagrindinis su ŠLG susijusios veiklos Pietryčių Europoje subjektas. Atlikdamas regioninio įgyvendinimo plano vykdomosios institucijos funkciją jis nuo 2002 m. bendradarbiauja su Pietryčių Europos suinteresuotaisiais subjektais klausimu, kaip įgyvendinti holistinį požiūrį į ŠLG kontrolę vykdant įvairią veiklą, įskaitant tokią veiklą: strateginio ir operatyvinio regioninio bendradarbiavimo palengvinimas; institucijoms skirta parama politikai plėtoti ir pajėgumams stiprinti; informuotumo didinimo ir ŠLG rinkimo kampanijos; atsargų valdymas, pertekliaus mažinimas, ženklinimo ir atsekamumo pajėgumų gerinimas ir geresnė ginklų eksporto kontrolė. Tokiu būdu, įgyvendindamas daug suinteresuotųjų subjektų apimančias regionines intervencijas bendrame Pietryčių Europos regiono partnerių politiniame ir ekonominiame kontekste, užtikrindamas nacionalinę bei regioninę atsakomybę ir savo veiksmų ilgalaikį tvarumą ir tapdamas svarbiausia regionine institucija ŠLG kontrolės srityje, SEESAC įgijo išskirtinę kompetenciją ir patirtį.

SEESAC toliau užtikrina dvišalius ir daugiašalius ryšių kanalus su visais atitinkamais subjektais ir organizacijomis. Šiuo požiūriu jis ir toliau atlieka Regioninės ŠLG iniciatyvinės grupės (RSG) sekretoriato funkcijas. Be to, SEESAC paskirtas ir MPTF sekretoriatu. SEESAC taip pat dalyvauja ŠLG / kovos su minomis koordinavimo susitikimuose – tai neformalus NATO, Sąjungos, ESBO, Jungtinių Tautų nusiginklavimo reikalų biuro (UNODA) ir SEESAC ŠLG kontrolės veiklos koordinavimo mechanizmas. SEESAC reguliariai prisideda prie atitinkamų regioninių forumų, pavyzdžiui, ES ir Vakarų Balkanų teisingumo ir vidaus reikalų ministrų susitikimų, NATO struktūrinio keitimosi informacija apie ŠLG proceso ir Pietryčių Europos gynybos ministrų bendradarbiavimo (SEDM) proceso. Be to, SEESAC toliau palaiko platų formalių ir neformalių partnerysčių su tokiomis organizacijomis kaip Regioninis ginklų kontrolės patikros ir įgyvendinimo pagalbos centras (RACVIAC) – Bendradarbiavimo saugumo srityje centras ir ESBO Bendradarbiavimo saugumo srityje forumas (BSF) tinklą. Pasitelkiant JT su šaulių ginklais susijusių veiksmų koordinavimo mechanizmą (CASA) ir kitus formatus vyksta reguliarūs veiksmų koordinavimo susitikimai ir keičiamasi informacija su kitomis JT agentūromis, kaip antai JT narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuru (UNODC) ir UNODA. Taigi SEESAC atlieka įvairių su saugumo sektoriaus reforma susijusių klausimų sprendimo regioninio centro ir pagrindinio subjekto funkcijas ir itin daug dėmesio skiria ŠLG kontrolei ir atsargų valdymui. SEESAC palaiko glaudžius ryšius su atitinkamais Sąjungos veikėjais, pirmiausia su Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD, Migracijos ir vidaus reikalų GD, Europolu, INTERPOL ir FRONTEX, taip pat su ES vadovaujamomis iniciatyvomis, pvz., EMPACT *Firearms*, bei Europos šaunamųjų ginklų ekspertų (EFE) grupe, ir teikia jiems paramą. Tai leidžia veiksmingiau palaikyti ryšius su partneriais Pietryčių Europos šalyse.

SEESAC, kuris yra įsikūręs Belgrade, šiuo metu veikia visoje Pietryčių Europoje: veikla vykdoma Albanijoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje, Kosove (*), Moldovos Respublikoje, Juodkalnijoje, Šiaurės Makedonijos Respublikoje ir Serbijoje, taip pat teikiama ribota parama Ukrainai. Anksčiau jis taip pat veikė Bulgarijoje, Kroatijoje ir Rumunijoje. Regioninę atsakomybę užtikrina RBT ir RSG, kuriose visų Pietryčių Europos šalių atstovai teikia strategines konsultacijas, iniciatyvas ir paramos prašymus.

SEESAC pirmasis pradėjo laikytis požiūrio, grindžiamo bendrų problemų sprendimu pasitelkiant regionines iniciatyvas, kuris davė įspūdingų rezultatų Pietryčių Europoje ne tik dėl itin svarbaus dalijimosi informacija ir bendrai spendžiant problemas įžiebtos sveikos regioninės konkurencijos skatinimo, bet ir dėl to, kad juo padedama pasiekti nuoseklių ir lengvai pamatuojamų rezultatų nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis pasitelkiant holistinį įgyvendinimo būdą.

SEESAC yra pasiekęs labai gerų pagal ankstesnius Sąjungos finansuotus projektus numatytos veiklos įgyvendinimo rezultatų: tvarūs projektų rezultatai pasiekti plėtojant bei skatinant nacionalinę atsakomybę už jo projektus bei veiklą ir propaguojant veiksmų koordinavimą regioniniu lygmeniu, dalijimąsi patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais, taip pat mokslinius tyrimus regioniniu lygmeniu. Dėl ŠLG srities ekspertinių žinių ir gilaus regiono reikalų išmanymo bei atitinkamų suinteresuotųjų subjektų pažinimo SEESAC yra tinkamiausias šių konkrečių veiksmų įgyvendinimo partneris.

3. **Projekto aprašymas**

Naujasis projekto etapas bus grindžiamas pasiekimais, padarytais pagal Tarybos sprendimus 2004/791/BUSP ([4]), 2010/179/BUSP, 2013/730/BUSP, (BUSP) 2016/2356, (BUSP) 2018/1788, (BUSP) 2019/2111 ir 2024 m. sausio 22 d. Tarybos sprendimą (BUSP) 2024/381, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas (BUSP) 2019/2111, ir papildomumo principu – pagal šiuo metu vykdomą Tarybos sprendimą (BUSP) 2022/2321 ir Europos Komisijos finansuojamą regioninį

(*) Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244 (1999) bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

([4]) 2004 m. lapkričio 22 d. Tarybos sprendimas 2004/791/BUSP, pratęsiantis ir iš dalies keičiantis Sprendimą 2002/842/BUSP dėl Bendrųjų veiksmų 2002/589/BUSP įgyvendinimo siekiant, kad Europos Sąjunga prisidėtų prie kovos su šaulių ir lengvųjų ginklų destabilizuojančiu kaupimu ir plitimu pietryčių Europoje (OL L 348, 2004 11 24, p. 46).

PNPP projektą „Parama kovai su šaulių ir lengvųjų ginklų (ŠLG) neteisėtu laikymu, netinkamu naudojimu ir neteisėta prekyba jais stiprinti Vakarų Balkanuose“. Daugiausia dėmesio jame bus skiriama trims pagrindinėms sritims, toliau laikantis holistinio požiūrio į ŠLG keliamos grėsmės Pietryčių Europos regione problemos sprendimą.

Šios trys sritys yra skirtos strateginiam ir politikos lygmeniui, taip pat operatyviniams aspektams, tokiu būdu tiesiogiai prisidedant prie ŠLG kontrolės visais lygmenimis ir daug dėmesio skiriant tam, kad būtų stiprinamas regioninis bendradarbiavimas, keitimasis žiniomis ir dalijimasis informacija, kad būtų stiprinami Vakarų Balkanų muitinės, pasienio policijos ir kriminalinės policijos tarnybų pajėgumai kovoti su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais ir neteisėtu jų laikymu, ir tam, kad būtų gerinami FSAV pajėgumai vykdant su saugumu susijusius infrastruktūros patobulinimus, mažinant perteklių ir rengiant mokymus.

Visų pirma, įgyvendinant projektą bus pasiekta šių rezultatų:

— sustiprintas regioninis bendradarbiavimas, keitimasis žiniomis ir dalijimasis informacija ginklų kontrolės srityje;

— sustiprinti Vakarų Balkanų muitinės, pasienio policijos ir kriminalinės policijos tarnybų pajėgumai kovoti su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais ir neteisėtu jų laikymu;

— pagerinti FSAV pajėgumai vykdant su saugumu susijusius infrastruktūros patobulinimus, mažinant perteklių ir rengiant mokymus.

Projekto strategija yra grindžiama išskirtiniu SEESAC požiūriu į pasitikėjimo ir bendradarbiavimo Pietryčių Europos regione stiprinimą – tai yra būtina sąlyga norint pasiekti konkrečių ir išmatuojamų transformacinių pokyčių. Visų pirma regionų lygmeniu paaiškėjo, kad įvairūs bendradarbiavimo procesai, prie kurių prisidėjo SEESAC ir kuriuose dalyvavo tiek politikos formuotojai, tiek operatyvinio lygmens specialistai, yra itin svarbūs užtikrinant palankią ir konkurencingą aplinką žinių perdavimui, keitimuisi ekspertinėmis žiniomis ir dalijimuisi informacija. Tai buvo naudinga ne tik stiprinant pajėgumus Pietryčių Europos regione, bet ir (o tai yra dar svarbiau) didinant institucijų ir atskirų ekspertų tarpusavio pasitikėjimą ir užmezgant tiesioginį jų tarpusavio bendradarbiavimą, o tai, be kitų veiksnių, sudarė galimybę parengti veiksmų gaires. Be to, taikant regioninio bendradarbiavimo požiūrį, Pietryčių Europos regiono pastangos kontroliuoti prekybą ginklais tapo skaidresnės ir efektyvesnės, todėl Pietryčių Europos valstybės pasaulio mastu yra tarp valstybių, kurių ataskaitos dėl ginklų perdavimo yra skaidriausios. Taigi, projektu bus toliau skatinamas regioninis bendradarbiavimas, kaip itin svarbus elementas, sudarantis palankias sąlygas išmatuojamiems rezultatams pasiekti.

Šio projekto geografinė aprėptis yra Pietryčių Europa, o tiesioginės projekto naudos gavėjos yra atitinkamos Albanijos, Bosnijos ir Hercegovinos, Juodkalnijos, Serbijos, Moldovos, Šiaurės Makedonijos ir Kosovo institucijos. Be to, projektu bus siekiama toliau remti Ukrainą, užtikrinant, kad ji dalyvautų perduodant Vakarų Balkanuose įgytas žinias bei patirtį ir juose plėtotos geriausios praktikos pavyzdžius.

3.1. ***Regioninio bendradarbiavimo palengvinimas ir parama įrodymais grindžiamam politikos formavimui ŠLG kontrolės srityje, tokiu būdu toliau prisidedant prie neteisėto ŠLG platinimo grėsmės mažinimo***

Tikslas

Pirmojo komponento tikslas – toliau prisidėti prie pajėgumų formuoti ir įgyvendinti įrodymais grindžiamą ŠLG kontrolės politiką stiprinimo ir metodų standartizavimo, vykdant regioninį bendradarbiavimą ŠLG komisijų ir Pietryčių Europos šaunamųjų ginklų ekspertų tinklo (SEEFEN), kuris yra regioninio požiūrio į ŠLG kontrolę Pietryčių Europoje pagrindas, strateginiu ir operatyviniu lygmenimis. Be to, bus remiamas keitimasis informacija ir dalijimasis žiniomis, tolesnis duomenų rinkimo ir analizavimo pajėgumų plėtojimas, ŠLG teisės aktų ir reguliavimo sistemų derinimas ir standartizavimas, taip pat lyčių perspektyvos integravimas į ŠLG kontrolės politiką. Tai savo ruožtu padės pasiekti veiksmų gairių 1, 2 ir 3 tikslus.

Aprašymas

Remiantis sėkmingu požiūriu, kuriuo laikantis palengvinama tinklaveika regionų lygmeniu, šis komponentas toliau sudarys palankesnes sąlygas ŠLG komisijų regioniniam bendradarbiavimui rengiant reguliarius regioninius susitikimus, keičiantis informacija ir vykdant duomenų rinkimo darbą, taip pat stiprinant įrodymais grindžiamo politikos formavimo gebėjimus. Ginklų perdavimo skaidrumas taip pat bus padidintas, regioninį keitimosi informacija apie ginklų perdavimą procesą iš dalies integruojant į ŠLG komisijų bendradarbiavimo procesą, taip pat padedant toliau užtikrinti ginklų perdavimo Pietryčių

Europoje skaidrumą. Galiausiai pagal šį komponentą bus teikiama techninė parama: atliekami tiksliniai ir pageidaujami bei politikai aktualūs moksliniai tyrimai ir rengiami informaciniai pranešimai politikos formuotojams.

Be to, atsižvelgiant į neteisėtos prekybos šaunamaisiais ginklais Sąjungos kryptimi grėsmę, taip pat į tai, kad šaunamieji ginklai naudojami organizuoto nusikalstamumo ir teroristiniuose incidentuose, patikimų informacijos rinkimo bei keitimosi ja sistemų ir mechanizmų kūrimas yra itin svarbus elementas kovojant su šia grėsme. Ilgą laiką dirbdamas Pietryčių Europos regione ir visų pirma sėkmingai įgyvendindamas Tarybos sprendimus 2013/730/BUSP, (BUSP) 2016/2356, (BUSP) 2018/1788, (BUSP) 2019/2111 ir 2024 m. sausio 22 d. Tarybos sprendimą (BUSP) 2024/381, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas (BUSP) 2019/2111, įskaitant SEEFEN sukūrimą ir sąlygų jo darbui sudarymą, SEESAC ypač daug prisidėjo prie tokių pastangų, atlikdamas bendradarbiavimo procesų organizatoriaus vaidmenį ir kartu dėdamas pastangas, kad būtų padidinti teisėsaugos institucijų ženklinimo, atsekamumo ir apskaitos tvarkymo pajėgumai, be kita ko, teikiant techninę pagalbą ir paramą apskaitos tvarkymo sistemų kūrimui ir stiprinimui. Todėl šis komponentas bus grindžiamas ankstesniu laikotarpiu padėtu pagrindu – SEEFEN bus toliau stiprinamas ir tuo pačiu metu juo bus naudojamasi kaip platforma aktyvesniam teisėsaugos institucijų bendradarbiavimui Pietryčių Europoje ir už regiono ribų siekiant kovoti su neteisėta prekyba ŠLG bei jų šaudmenimis. Visa SEEFEN veikla bus glaudžiai derinama su Europolo, EMPACT, EFE, Migracijos ir vidaus reikalų GD, INTERPOL, Eurojusto ir FRONTEX, taip pat kitų atitinkamų subjektų pastangomis ir prisidės prie šių pastangų.

Galiausiai, komponentu bus atsižvelgiama į neatidėliotiną poreikį nustatyti griežtesnę ŠLG ir šaunamųjų ginklų kontrolės teisės aktų ir reguliavimo sistemą Vakarų Balkanuose, kad būtų veiksmingai reguliuojama ginklų kontrolė ir sudarytos palankesnės sąlygos reaguoti į atitinkamas grėsmes. Taip bus sudarytos sąlygos suderinti ginklų kontrolės įstatymus ir procedūras Vakarų Balkanuose ir standartizuoti ŠLG ir šaunamųjų ginklų kontrolės procedūras bei praktiką. Toks standartizavimas leistų pašalinti kliūtis, trukdančias teisėsaugos institucijoms ir teisminėms institucijoms tiesiogiai bendradarbiauti, keistis informacija ir vykdyti bendrus arba lygiagrečius tyrimus. Tai bus daroma paramos, teikiamos įgyvendinant Tarybos sprendimą (BUSP) 2018/1788, pagrindu, rengiant specialiai pritaikytus nacionalinius ir regioninius teminius praktinius seminarus, atnaujinant regioninį ginklų srities teisės aktų sąvadą ir teikiant konsultacinio pobūdžio paramą, kai gaunamas prašymas.

Konkrečiai, projektu numatoma palengvinti regioninį bendradarbiavimą ir remti įrodymais grindžiamą politikos formavimą ŠLG kontrolės srityje:

— rengiant ŠLG komisijų regioninius susitikimus (du kartus per metus) Pietryčių Europoje, kuriuose daugiausia dėmesio būtų skiriama keitimuisi informacija bei dalijimuisi žiniomis ginklų kontrolės politikos klausimais ir ginklų kontrolės politikos standartizavimui;

— rengiant SEEFEN regioninius susitikimus (kartą per metus), kuriuose daugiausia dėmesio būtų skiriama keitimuisi operatyvine informacija ir tarpvalstybiniam bendradarbiavimui kovojant su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais;

— teikiant pageidaujamas technines konsultacijas ir paramą ŠLG komisijoms ir SEEFEN, kad būtų stiprinamas politikos plėtojimas, kūrimas, priėmimas ir įgyvendinimas;

— teikiant prašomą paramą ginklų kontrolės srities teisės aktų derinimui, kad būtų padaryti atitinkami pakeitimai, susiję su ES teisės aktais ginklų kontrolės srityje ir standartizavimu visame Pietryčių Europos regione;

— remiant duomenų apie ŠLG rinkimą ir analizę;

— eksploatuojant Ginkluoto smurto stebėsenos platformą ir reguliariai platinant Pietryčių Europos ginkluoto smurto stebėsenos apžvalgą, kad būtų galima užfiksuoti tendencijas;

— toliau integruojant lyčių perspektyvą į ŠLG kontrolės politikos formavimą;

— eksploatuojant internetinę keitimosi informacija platformą ir ją stiprinant – rengiant politikai aktualius pageidaujamus žinių produktus.

Projekto rezultatai / įgyvendinimo rodikliai:

— surengta iki šešių regioninių ŠLG komisijų susitikimų;

— surengta iki trijų regioninių SEEFEN susitikimų (du kartus per metus), kuriuose daugiausia dėmesio skirta teisėsaugos institucijų šaunamųjų ginklų ekspertų tinklaveikai ir keitimuisi informacija;

— sustiprinti ŠLG komisijų ir SEEFEN narių gebėjimai teikiant techninę ir konsultacinio pobūdžio paramą;

— sudarytos sąlygos keitimuisi informacija, žinių perdavimui ir metodų standartizavimui;

— surengta iki dešimties teminių praktinių seminarų naudos gavėjoms, remiant teisės aktų suderinimą su *acquis* ir standartizavimą Pietryčių Europos regione;

— suteiktos ekspertinės žinios, konsultacinio pobūdžio ir techninė parama, skirtos teisės aktų ir politikos atnaujinimui suderinimo su ES reguliavimo sistema ir standartais tikslu;

— paskelbtos mėnesinės ginkluoto smurto tendencijų visame Pietryčių Europos regione apžvalgos;

— užtikrinta, kad valdžios institucijos rinktų, analizuotų ir platintų duomenis;

— į ŠLG kontrolės politikos formavimą integruota lyčių perspektyva.

3.2. ***Toliau stiprinti teisėsaugos ir sienos apsaugos institucijų pajėgumus vykdyti neteisėtos prekybos ginklais bei sprogmenimis prevenciją ir su ja kovoti***

Tikslas

Antro komponento tikslas – užtikrinti reikiamą paramą kovai su neteisėta prekyba ŠLG pagerinus atrinktų teisėsaugos institucijų procesus, įrangą ir mokymą. Tai atitinka veiksmų gairių 3 tikslą, pagal kurį reikalaujama iš esmės sumažinti neteisėtus šaunamųjų ginklų, šaudmenų ir sprogmenų srautus.

Aprašymas

Šiuo komponentu bus remiamas regioninių valdžios institucijų pajėgumų vykdyti tiek prevencinę, tiek represinę veiklą stiprinimas; tokie pajėgumai būtini siekiant sėkmingai nustatyti neteisėtos prekybos šaunamaisiais ginklais, šaudmenimis ir sprogmenimis, vykdomos iš jų jurisdikcijai priklausančios teritorijos ar per ją, veiklą, užkirsti jai kelią ir su ja kovoti. Europos saugumo darbotvarkėje kova su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais nurodyta kaip vienas iš prioritetinių jos veiksmų. Joje paraginta peržiūrėti teisinę sistemą ir sustiprinti kovą su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais. Neteisėtos prekybos šaunamaisiais ginklais ir sprogmenimis šaltiniai yra įvairūs, o kontrolė prie išorės sienų bei policijos ir mutinių bendradarbiavimas tebėra itin svarbūs, kaip nurodyta ES ŠLG strategijoje. Pietryčių Europos regiono lygmeniu Sąjunga ir jos valstybės narės padės stiprinti teisėsaugos pajėgumus identifikuoti, suardyti neteisėtos prekybos tinklus bei užkirsti jiems kelią ir neleisti, kad šaunamieji ginklai per neteisėtą rinką pasiektų teroristus ir nusikaltėlius, *inter alia*, blokuojant neteisėtą ginklų finansavimą bei gabenimą ir stiprinant pasienio ir kriminalinės policijos, taip pat muitinių vaidmenį. Dėl tarpvalstybinio neteisėtos prekybos ginklais pobūdžio itin svarbu teikti paramą kaimyninėms šalims.

Sustiprinta tarpvalstybinė kontrolė yra vienas iš pagrindinių visapusiško požiūrio į kovą su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais, jų pagrindiniais komponentais, šaudmenimis bei sprogmenimis ir jų srautais Vakarų Balkanuose reikalavimų. Veiksminga sienų kontrolė padeda atgrasyti nuo nusikaltimų visais jų aspektais ir yra pasitikėjimo stiprinimo priemonė. Griežta ir veiksminga sienų kontrolė yra bet kokios ilgalaikės nacionalinio ir regioninio saugumo programos pagrindas. Siekiant veiksmingai sustabdyti neteisėtą prekybą ginklais, šaudmenimis ir sprogmenimis kertant sienas reikia stiprinti sienų kontrolės bendrus pajėgumus. Pagal Sprendimą (BUSP) 2022/2321 atliekamas preliminarus jurisdikciją turinčių subjektų muitinės tarnybų pajėgumų vertinimas, daugiausia dėmesio skiriant esamai teisinei sistemai ir muitinių kovos su neteisėta prekyba šaunamaisiais ginklais administraciniams ir techniniams pajėgumams. Preliminarios vertinimo išvados visų pirma rodo, kad trūksta tikslinių mokymų šaunamųjų ginklų aptikimo pasienyje tema ir taikomų standartinių veiklos procedūrų (SVP), kuriomis daugiausia dėmesio būtų skiriama ŠLG kontrolei. Be to, reikia toliau remti pasienio ir kriminalinės policijos tarnybų pajėgumų stiprinimą, remiantis veikla, kuri jau įgyvendinama pagal Sprendimą (BUSP) 2019/2111 ir Sprendimą (BUSP) 2024/381, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas (BUSP) 2019/2111, ir remiantis rekomendacijomis, pateiktomis šių dviejų tarnybų poreikių vertinimuose, atliktuose pagal Sprendimą (BUSP) 2018/1778.

Teikiant paramą pagal šį komponentą daugiausia dėmesio bus skiriama standartinių veiklos procedūrų ir teminių mokymų jurisdikcijų lygmeniu, skirtų muitinėms, parengimui, taip pat pasienio ir kriminalinės policijos tarnyboms skirtiems teminiams mokymams ir įrangos viešiesiems pirkimams. Be to, bus toliau rengiami regioniniai praktiniai seminarai. Siūloma veikla papildys SEEFEN darbą ir bus glaudžiai koordinuojama su kitais vykdomais Sąjungos remiamais veiksmais Pietryčių Europoje, visų pirma kovos su organizuotu ir sunkių formų tarptautiniu nusikalstamumu ES politikos ciklu ir konkrečiai EMPACT *Firearms* operatyvinių veiksmų planais, taip pat su Europolo, FRONTEX ir INTERPOL veikla.

Tai bus vykdoma:

— rengiant SVP ir teikiant sienų valdymui skirto mokymo paslaugas, kiek tai susiję su kova su neteisėta prekyba ginklais, taip remiant muitines Albanijoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje, Kosove, Juodkalnijoje, Serbijoje ir Šiaurės Makedonijos Respublikoje;

— teikiant įrangą ir mokymo paslaugas pasienio ir kriminalinei policijai, kiek tai susiję su kova su neteisėta prekyba ginklais, taip remiant pasienio ir kriminalinės policijos institucijas Albanijoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje, Kosove, Juodkalnijoje, Serbijoje ir Šiaurės Makedonijos Respublikoje.

Projekto rezultatai / įgyvendinimo rodikliai:

— parengta iki 6 SVP kiekvienai muitinės tarnybai;

— suorganizuota iki šešių teminių mokymų kiekvienai muitinės tarnybai;

— suorganizuota iki dviejų regioninių praktinių seminarų, skirtų sienos apsaugos ir muitinės tarnyboms;

— pateikta įranga pasienio policijai ir surengtas mokymas apie įrangos naudojimą;

— suorganizuota iki šešių teminių mokymų, skirtų sienos apsaugos tarnybai, kiekvienai jurisdikcijai;

— pateikta įranga kriminalinei policijai ir surengtas mokymas apie įrangos naudojimą;

— suorganizuota iki šešių teminių mokymų, skirtų kriminalinei policijai, kiekvienai jurisdikcijai;

— suorganizuota iki dviejų regioninių praktinių seminarų, skirtų kriminalinei policijai.

3.3. ***Fizinio saugumo ir atsargų valdymo (FSAV) pajėgumų gerinimas vykdant su saugumu susijusius infrastruktūros patobulinimus, mažinant perteklių ir rengiant mokymus***

Tikslas

Sumažinti platinimo riziką didinant ginklų bei šaudmenų atsargų saugumą ir mažinant ŠLG atsargų perteklių saugyklose.

Aprašymas

Trečiojo komponento tikslas – padėti vidaus reikalų institucijoms ir policijos tarnyboms toliau tobulinti saugumo infrastruktūrą ir standartines veiklos procedūras, skirtas prioritetinėms saugykloms, dėl kurių vis dar kyla didelė ŠLG ir jų šaudmenų vagysčių ir neteisėto platinimo rizika. Šis komponentas grindžiamas sprendimais (BUSP) 2016/2356, (BUSP) 2019/2111 ir Sprendimu (BUSP) 2024/381, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas (BUSP) 2019/2111, ir atitinka veiksmų gairių 7 tikslą, pagal kurį siekiama iš esmės sumažinti šaunamųjų ginklų, šaudmenų ir sprogmenų platinimo ir nukreipimo riziką, ir 6 tikslą, pagal kurį siekiama sistemingai mažinti ŠLG bei šaudmenų perteklių ir sistemingai naikinti konfiskuotus ŠLG bei šaudmenis. SEESAC sėkmingai taiko dviejų krypčių požiūrį: 1) padidinti saugyklų saugumą ir 2) sustiprinti personalo, kuriam pavestas atsargų valdymas, gebėjimus, gerokai sugriežtinti saugumo nuostatas ir sumažinti nepageidaujamo ŠLG bei jų šaudmenų atsargų platinimo riziką. Laikantis visapusiško požiūrio į ŠLG bei jų šaudmenų fizinį saugumą ir atsargų valdymą, SEESAC išplėtojo šį požiūrį – kartu vykdomas pertekliaus mažinimas, taip toliau mažinant platinimo riziką.

Vykdant projektą bus toliau didinamas ginklų ir šaudmenų saugyklų saugumas Pietryčių Europoje toliau teikiant konkrečią techninę ir su infrastruktūra susijusią paramą, vadovaujantis geriausia tarptautine praktika ir standartais. Nors saugumas karinėse saugyklose buvo žymiai padidintas pagal Tarybos sprendimą 2013/730/BUSP, SEESAC nurodė, kad policijos ir

vidaus reikalų institucijų turimos atsargos kelia susirūpinimą dėl nepakankamų saugojimo pajėgumų, netinkamų apskaitos ir atsargų valdymo pajėgumų bei sudėtingesnių sistemų, apimančių mokomuosius ginklus, taip pat konfiskuotus šaunamuosius ginklus. Bus remiamas policijos / vidaus reikalų institucijų ŠLG įkalčių saugyklų saugumo didinimas tobulinant infrastruktūrą. Prioritetas yra vietos policijos nuovadose esančios įkalčių saugyklos dėl galimo nukreipimo pavojaus, taip pat dėl viešojo saugumo, kai kelios pavojingos medžiagos yra laikomos kartu prastomis laikymo sąlygomis. Taip pat bus teikiama parama ŠLG ir šaudmenų pertekliaus ar konfiskuotų ŠLG ir šaudmenų kiekio mažinimui, tokiu būdu toliau mažinant jų neteisėto platinimo riziką.

Numatoma pagrindinė veikla:

— remti policijos / vidaus reikalų institucijų ŠLG įkalčių saugyklų saugumo didinimą tobulinant infrastruktūrą;

— remti ŠLG pertekliaus ir (arba) konfiskuotų ŠLG naikinimą;

— teikti paramą atsargų valdymo ir tikrinimo sistemoms.

Projekto rezultatai / įgyvendinimo rodikliai:

— padidintas iki 6 įkalčių saugyklų saugumas;

— sunaikinta iš viso iki 5 000 vienetų įprastinių ginklų;

— surengta iki trijų teminių praktinių seminarų.

4. **Naudos gavėjos**

Tiesioginės projekto naudos gavėjos bus institucijos, atsakingos už ŠLG kontrolę Pietryčių Europoje. Albanijos Respublikos, Bosnijos ir Hercegovinos, Kosovo, Moldovos Respublikos, Juodkalnijos, Serbijos Respublikos ir Šiaurės Makedonijos Respublikos vidaus reikalų institucijoms, policijos tarnyboms, muitinėms, sienos apsaugos tarnyboms, baudžiamosios veikos tyrėjams ir prokurorams naudos suteiks keitimasis informacija ir dalijimasis žiniomis, kuriais remiantis bus užtikrintas standartizavimas vykdant regioninį bendradarbiavimą, plėtojant pajėgumus, gerinant procedūras ir aprūpinant tiksline specializuota įranga, reikalinga policijai, siekiant sustiprinti ŠLG kontrolę operatyviniu ir techniniu lygmenimis. Galiausiai ŠLG komisijos ir kitos už ŠLG kontrolę atsakingos institucijos Pietryčių Europoje pasinaudos mokymais bei dalijimusi informacija ir regioniniu bendradarbiavimu.

Siūloma veikla visiškai atitinka nacionalinius prioritetus ŠLG kontrolės srityje ir veiksmų gaires, ir ją patvirtino atitinkamos nacionalinės ŠLG kontrolės institucijos, parodydamos, kad jos prisiima atsakomybę ir įsipareigojimus, susijusius su projekto rezultatų pasiekimu.

Naudą iš šio projekto gaus plačioji visuomenė Pietryčių Europos bei Rytų Europos šalyse ir Sąjunga, kuriose kyla didelio masto ŠLG platinimo rizika, nes ši rizika sumažės.

5. **Sąjungos matomumas**

SEESAC imsis visų tinkamų priemonių viešindamas tai, kad šiuos veiksmus finansuoja Sąjunga. Tokios priemonės bus vykdomos laikantis Europos Sąjungos ir Jungtinių Tautų finansinio ir administracinio pagrindų susitarimo ([5]).

Taigi SEESAC užtikrins Sąjungos įnašo matomumą naudodamas tinkamus ženklus ir užtikrindamas viešumą, akcentuodamas Sąjungos vaidmenį, užtikrindamas jos veiksmų skaidrumą ir didindamas informuotumą apie šio projekto vykdymo priežastis, taip pat apie Sąjungos paramą įgyvendinant projektą ir šios paramos rezultatus. Projekto metu parengta medžiaga bus aiškiai pažymėta ES vėliavos ženklu laikantis Sąjungos gairių dėl tikslaus vėliavos naudojimo ir vaizdavimo.

Atsižvelgiant į tai, kad planuojamos veiklos mastas ir pobūdis labai skiriasi, bus naudojamos įvairios populiarinimo priemonės, įskaitant tradicinę žiniasklaidą, interneto svetaines, socialinę žiniasklaidą ir informacinę bei reklaminę medžiagą, be kita ko, infografikus, lankstinukus, naujienlaiškius, pranešimus spaudai ir atitinkamai kitas priemones. Projekto lėšomis finansuoti leidiniai, vieši renginiai, kampanijos, įranga ir statybos darbai bus pažymėti atitinkamu ženklu. Siekiant dar labiau

([5]) https://ec.europa.eu/europeaid/funding/procedures-beneficiary-countries-and-partners/fafa-united-nations_en

padidinti poveikį, šiuo tikslu didinant įvairių nacionalinių valdžios institucijų ir visuomenės, tarptautinės bendruomenės ir vietos bei tarptautinės žiniasklaidos informuotumą, bendraujant su kiekviena projekto tiksline grupe bus vartojama atitinkama kalba. Ypač daug dėmesio bus skiriama naujoms žiniasklaidos priemonėms ir informacijai internete.

6. **Trukmė**

Remiantis sprendimų 2013/730//BUSP, (BUSP) 2016/2356 ir (BUSP) 2018/1788, (BUSP) 2019/2111 ir Sprendimo (BUSP) 2024/381, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas (BUSP) 2019/2111, įgyvendinimo patirtimi ir atsižvelgiant į projekto regioninę taikymo sritį, naudos gavėjų skaičių ir planuojamų veiksmų skaičių bei sudėtingumą, nustatomas 36 mėnesių įgyvendinimo laikotarpis.

7. **Bendra sąranga**

Šio veiksmo techninis įgyvendinimas patikėtas UNDP, kuri veikia SEESAC – regioninės iniciatyvos, veikiančios pagal UNDP ir Regioninio bendradarbiavimo tarybos, kuri yra Pietryčių Europos stabilumo pakto įgaliojimų perėmėja, įgaliojimus, – vardu. SEESAC atlieka regioninio įgyvendinimo plano vykdomosios institucijos funkciją ir yra pagrindinis subjektas visais su ŠLG susijusiais klausimais Pietryčių Europos regione, be kita ko, sudaro palankesnes sąlygas koordinuoti veiksmų gairių įgyvendinimą.

UNDP, veikianti SEESAC vardu, bus bendrai atsakinga už projekto veiklos įgyvendinimą ir atskaitinga už projekto įgyvendinimą. Projekto trukmė – treji metai (36 mėnesiai).

Projektą įgyvendina Belgrade įsikūręs SEESAC projekto biuras.

Biudžete apibrėžtos trijų rūšių išlaidos, susijusios su projekto valdymu ir administravimu:

— projekto valdymo išlaidos,

— administravimo išlaidos ir

— projekto vertinimo išlaidos.

Projekto valdymo išlaidos apims išlaidas, susijusias su darbuotojais, atsakingais už projekto įgyvendinimo valdymą ir šiuo atžvilgiu atliekančiais užduotis, kurios yra tiesiogiai susijusios su veiksmo įgyvendinimu. Personalo mokesčiai bus mokami kaip projekto išlaidos už laiką, tiesiogiai skirtą veiksmo įgyvendinimui.

Vadovaujamas pareigas einantys projekto biuro darbuotojai vykdys šias funkcijas:

— užtikrins veiksmingą projekto administravimą, koordinuos veiksmus su šalių biurais ir partneriais, užtikrins, kad rezultatų būtų pasiekta laiku, taip pat kad paramos teikėjui būtų veiksmingai teikiamos finansinės ir veiklos ataskaitos;

— užtikrins į rezultatus orientuotą, veiksmingą, efektyvų ir atskaitingą veiklos įgyvendinimą, daugiausia dėmesio skiriant tam, kad laikantis reikalaujamo kokybės standarto ir nustatytų laiko bei išlaidų apribojimų būtų pasiekti projekto dokumente nurodyti rezultatai.

Projekto administravimo išlaidos apims išlaidas, susijusias su darbuotojais, administruojančiais projekto įgyvendinimą ir šiuo atžvilgiu atliekančiais užduotis, kurios yra tiesiogiai susijusios su veiksmo įgyvendinimu, ir biuro veiklos išlaidas.

Personalo mokesčiai bus mokami kaip projekto išlaidos už laiką, tiesiogiai skirtą veiksmo įgyvendinimui.

Projekto biuro administracijos darbuotojai vykdys šias užduotis:

— vykdys viešųjų pirkimų procedūras, pirkimus ir atliks apskaitos veiksmus laikydamiesi veiksmo sąlygų;

— tvarkys prašymus dėl čekių ir rekvizavimo ir vykdys tolesnę veiklą, susijusią su prekių ir paslaugų pirkimu;

— valdys projekto veiklos administravimą ir įgyvendinimą ir taikys finansų valdymo strategijas;

— teiks administracinę paramą rengiantis posėdžiams, praktiniams ir teoriniams seminarams, konferencijoms ir kitiems renginiams, įskaitant logistinį pasirengimą, keliones, mokomosios medžiagos rengimą ir atitinkamų administracinių funkcijų vykdymą;

— teiks paramą programos valdymui, biudžetų administravimui ir optimalios sąnaudų padengimo sistemos veikimui;

— teiks transportavimo paslaugas projekto darbuotojams.

Biuro veiklos išlaidos apima kelių kategorijų išlaidas, kurios yra tiesiogiai susijusios su veiksmo įgyvendinimu ir yra būtinos projekto biuro veikimui užtikrinti, įskaitant:

— personalo ir kitų asmenų, tiesiogiai paskirtų vykdyti projekto biuro veiklą, kelionės ir pragyvenimo išlaidas;

— projekto biurų, įrangos ir turto, sudarančių projekto biurą, nusidėvėjimo išlaidas, nuomos išlaidas;

— techninės priežiūros ir remonto sutarčių, konkrečiai skirtų projekto biuro veiklai, išlaidas;

— išlaidas, susijusias su vartojimo reikmenimis ir atsargomis, specialiai įsigytais biuro veiklai;

— IT ir telekomunikacijų paslaugų, specialiai įsigytų biuro veiklai, išlaidas;

— energijos ir vandens, konkrečiai tiekiamų projekto biuro veiklai, išlaidas;

— infrastruktūros valdymo sutarčių, konkrečiai skirtų projekto biuro veiklai, išlaidas, įskaitant apsaugos paslaugų mokesčius ir draudimo išlaidas.

Projekto vertinimo išlaidos nurodytos kaip fiksuotoji suma, grindžiama anksčiau patirtomis tos pačios rūšies panašių projektų išlaidomis. Patiriamos išlaidos turi būti susijusios tik su konkrečiu projekto veiksmu.

8. **Partneriai**

SEESAC tiesiogiai įgyvendins veiksmus glaudžiai bendradarbiaudamas su Albanijos, Bosnijos ir Hercegovinos, Kosovo, Moldovos Respublikos, Juodkalnijos, Serbijos Respublikos ir Šiaurės Makedonijos Respublikos ŠLG komisijomis, taip pat su jų vidaus reikalų institucijomis ir policijos tarnybomis, ir su atitinkamomis Ukrainos institucijomis. Kitos institucijos bus aktyviai įtraukiamos laikantis nustatyto daug suinteresuotųjų subjektų apimančio holistinio požiūrio į ŠLG kontrolę.